

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Articulus I. Quæ peccata distinguantur specie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

tiâ simplici esset periculum pollutionis, fore mortale non resistere magis; rationem dat l. 9. de Matr. d. 45. n. 25. , quia tenetur homo sub mortali auferre causas notabiliter ad pollutionem concurrentes, qualis est delectatio venerea; pro quo citat *Silvestrum* dicentem esse mortale præviso eo periculo repidè resistere, adeoque teneri voluntatem se habere ferventiùs, ut causam illam pollutionis avertat: similiter *Castrop.* n. 4. dicit debere abesse periculum pollutionis, sed rectè addit hoc non carere difficultate, eò quòd permittere causam pollutionis à natura provientem non sit esse illius causam: loquuntur autem de motibus naturaliter ortis, non item si ab extrinseco, v. g. à tangente excitarentur, foret enim mortale habere se permisivè ad tales motus seu tactus.

DUBIUM III.

De distinctione peccatorum.

ARTICULUS I.

Quæ peccata distinguantur specie.

REsp. Peccata, quoad materiale sive entitatem positivam specie distinguuntur ex objectis formalibus & circumstantiis speciem variantibus, quatenus ex objecti formalis rationem habent. Quoad formale autem, proximè distinguuntur ab oppositis formis, sive re et ordine virtutis, quâ privant; remotè autem & fundamentaliter, ex objectis, *Tann. d. 4. de pec. d. 1. q. 1.* Ratio primæ partis est, quia omnes actus
113.
 Specie

»specie distinguuntur ex objectis, peccata autem
 »quoad materiale, dicunt ipsos actus. Ratio
 »cundæ partis, quia privationes proximè disti-
 »nguuntur specie ex formis, quibus privantur;
 »peccata formaliter sunt privationes rectitudi-
 »num oppositarum. Ratio tertiæ partis, quia
 »rectitudo virtutis specificatur proximè ex ob-
 »jecto, ergo privatio rectitudinis ex eodem ratio-
 »ne. Ex quibus resolves:
 » Peccata specie differunt, non tantum quæ
 »versus virtutibus, sed etiam quæ eidem oppo-
 »nuntur extremè; ut prodigalitas, & avaritia
 »vel ratione diversæ difformitatis, id est, quæ
 »adeo diversâ ratione & malitiâ ejusdem vir-
 »tutis materiam attingunt, ut quantum est ex
 »tura ejusdem peccati, non sit eadem facilitas
 »moraliter loquendo, neque propensio utrum-
 »que peccatum committendi; qualia sunt homici-
 »cidium, furtum, adulterium, detractio.

A D D E N D A.

114. Q. 22. An omnia peccata sint equalia. R. Neg-
 tive: & hoc est de fide contra Stoicos, Jovianum
 & quosdam novatores. Probatum 1. ex Scrip-
 ptura, nam Deuter. 25. dicitur, pro mensura peccati
 erit & plagarum modus. Jerem. 7. Peccatum opor-
 tati sunt majus, quam PP. eorum. Thren. 4. Ma-
 jor effecta est iniquitas filie populi mei peccato Sodomorum.
 Joannis 19. dicit Christus Pilato, qui me tradidit tibi,
 majus peccatum habet, ergo unum peccatum est majus
 altero. 2. Ex SS. PP., quos magno numero adducit
 Bellarm. de amiss. gratia c. 5. & seqq. 3. Ratione, quia cuius
 evidens est majus malum esse, v. g. injustè occidere hominem

nem quàm percutere , auferre mille ducatos quàm nummum , blasphemare Deum quàm officiosè mentiri &c.

Obji. 1. Peccatum est transgressio legis , sed transgressio legis est indivisibilis , quia habet se uti transgressio lineæ , quæ non potest magis & minùs pertransiri. *2.* Ratio peccati consistit in hoc , quòd aliquid illicitè fiat , sed hæc ratio etiam consistit in indivisibili , & invenitur in omni peccato , ergo. *3.* Ita se habet malitia respectu actuum voluntatis , sicuti falsitas respectu actuum intellectus , sed unus actus intellectus non est falsior altero , ergo nec unus actus voluntatis est peior altero. *R.* ad 1. n. min. , quàmvis enim linea ipsa non possit magis & minùs pertransiri , potest tamen magis & minùs recedi à linea , quæ pertransitur ; & sic etiam unum peccatum magis vel minùs recedit à lege. *Ad 2.* Ratio generica peccati consistit in hoc , quòd aliquid illicitè fiat , specifica autem , in qua dicimus esse inæqualitatem , plus dicit , uti patebit ex dicendis. *Ad 3.* Si sermo sit de propositione habente plura objecta , n. min. , tum enim potest una esse falsior quàm altera : de cætero falsa est major , & disparitas est , quòd propositio sit per hoc vera vel falsa , quòd objectum ita sit vel non sit ita , uti enunciatur , objectum autem non potest magis esse vel non esse , quàm re ipsa sit : tale nihil est pro moralitate , quæ in actum refunditur major aut minor , prout objectum est magis aut minùs in se malum , uti constabit ex jam dicendis. Vide etiam dicenda à n. 184.

Q. 23. Unde desumatur inæqualitas peccatorum. 115.

§. 1.

§. 1. Ex variis capitibus desumitur, ut in
 S. Th. 1. 2. q. 73. a. 3. & seqq. 1. Ex materia,
 major est vel minor; & ita furtum ducati est
 jus quàm nummi. 2. Ex majori vel minori
 formitate cum natura rationali, sic à recta ra-
 tione magis discordat occidere patrem suum quàm
 alium hominem. 3. Ex oppositione cum vir-
 tute digniore. Porro ordo dignitatis in virtutibus
 videtur esse hic, ut præcedant Theologicae,
 inter has, Caritas; tunc Fides, tunc Spes. Ad
 morales sunt religio & pœnitentia: inter
 quas morales, prudentia, justitia, fortitudo,
 temperantia: & simili ordine procedunt vir-
 tutes sub his contentæ. 4. Ex modo, quo peccata
 opponuntur eidem virtuti, nam oppositio
 contraria hinc peior est, quàm oppositio privata
 hinc odium Dei est gravius peccatum, quàm
 neglectus amoris præcepti; Item pejus est afflic-
 tione affligere quàm non juvare: Similiter quàm
 duo peccata eidem virtuti opponuntur, unum
 per defectum, alterum per excessum, ut avari-
 tia & prodigalitas opponuntur liberalitati; pus-
 illanimitas & audacia fortitudini; illud pro-
 tum censetur gravius, quod virtuti est magis
 dissimile, & hominem reddit magis indispo-
 situm ad illam, hinc avaritia & pusillanimitas
 sunt graviora peccata quàm prodigalitas & au-
 dacia, quia priora magis distant & remove-
 rentur a virtutibus. 5. Ex lege magis vel minus obliga-
 te, sic comestio pomi in Adamo fuit peior quàm
 nunc comestio carnis die vetito, aut quàm obli-
 gata comestio porcinae apud Judæos; & universi-
 ter, potest res etiam de se minus bona severius
 præcipi tanquam magis utilis vel necessaria.

certos fines. 6. Ex majori vel minori opposicione ad finem legis, sic legere totum librum hæreticum est gravius quàm legere paginam, quia legere totum est conjunctum cum majori periculo perversiõnis. 7. Ex majori vel minori facilitate vincendi, hinc dicit S. Th. a. 9. peccata spiritualia, v. g. superbiam, esse graviora quàm carnalia, quàmvis hæc magis infament, quia ob innatam concupiscentiam minùs resistere possumus carnalibus; hinc etiam peccata, quæ fiunt ex metu vel violentia, sunt minùs gravia. 8. Ex majori vel minori cognitione malitiæ vel motivi retrahentis, cum qua peccatur: Item ex majori vel minori intensiõne actûs voluntatis, quo peccatur: Item ex majore vel minore duratiõne peccati; sic enim invidia ad diem durans est gravior quàm durans ad horam, quia si malum est incipere, pejus est continuare. 9. Ex fine peccati, qui magis vel minùs est malus; sic magis peccat, qui furatur, ut se inebriet, quàm ut moderatè bibat. 10. Ex majore vel minore nocumento, quod inferitur: Item ex majore vel minore bono, quod tollitur, sic qui tollit famam, graviùs peccat, quàm qui fortunas. 11. Ex conditione personæ, contra quam peccatur, sic gravius est odisse Deum quàm hominem. 12. Ex conditione subjecti, quod peccat, sic peccatum in benefactorem commissum censetur indignius, quia subjectum ob acceptas gratias magis obligabatur colere. 13. Ex quibuscunque aliis circumstantiis, ob quas in æstimatione morali censetur minui vel augeri malitia.

§. 2. Ut judicari possit de majori gravitate hujus vel illius peccati, propter oppositionem cum

VIR-

virtute digniore vel minùs digna, debent inter
 comparari peccata commissionis, v. g. hæresis
 cum adulterio, & rectè dicimus hæresin esse gra-
 viorem, quia opponitur fidei, adulterium
 iustitiæ, quæ est virtus minùs digna quàm
 fides: E contra si commissio comparatur cu-
 ommissione, v. g. adulterium cum ommissione
 præcepta hinc & nunc, adulterium erit gravius
 quamvis illa ommissio sit contra fidem, quæ
 dignior. Similiter fieri potest, ut vitium con-
 nobiliorem virtutē sit minùs dissonum ratio-
 vel minùs prohibitum, quàm vitium contra
 tutem minùs nobilem, sic mendacium, quod
 contra veracitatem, est minus peccatum, quàm
 ebrietas, quæ est contra temperantiam, quàm
 veracitas sit nobilior quàm temperantia: Item
 borare die festo est minùs peccatum, quàm oc-
 dere hominem, quamvis prius sit contra religio-
 nem, quæ est dignior, quàm iustitia; & idem
 de aliis: Hoc tamen universaliter verum est
 quod summum peccatum contra virtutem
 nobiliorem sit gravius, quàm summum peccatum
 contra virtutem minùs nobilem, & hoc sufficit
 ut peccatum dicatur desumere gravitatē ma-
 iorem ab oppositione cum nobiliore virtute,
 rectè notat *Aversa* q. 73. l. 2.

317. §. 3. Quando hinc dicimus aliquod peccatum
 esse ex hoc vel illo majus altero, hoc intelligi
 dum est, si reliqua sint paria, nam fieri potest
 peccatum ex objecto & genere suo gravius
 unde habeat tantum æqualem aut etiam mino-
 rem malitiam; sic blasphemia est gravior quàm
 homicidium, potest tamen fieri ex passione,
 ut sit quidem mortalis, attamen minor

fensa, quàm homicidium plenè deliberatum, uti rectè S. Th. Suar. Arr. & alii communiter cum Compt. d. 103. s. 6. contra Durand. Vusq. & alios: Ratio est, quia sicuti difficillima mortificatio gulæ est Deo gratior quàm una genuflexio, quamvis hæc, utpote actus religionis, sit ex objecto melior, quàm actus temperantiæ, quæ est inferior virtus, ita poterit peccatum contra inferiorem virtutem propter alias circumstantias habere malitiam in se graviolem; & ratio utriusque à priori est, quia bonitas vel malitia non tantùm desumitur ex ratione generica objecti, sed etiam ex multis aliis, ratione quorum potest haberi excessus; nec inde sequitur, quòd species inferior attingat superiorem, nam manet, quòd blasphemia ex se & secundùm speciem sit gravior, cum quo stat, quòd homicidium possit esse gravius ratione aliorum, quæ in homicidio malitiam aggravant & in blasphemia minuant. Similia quoque sunt in physicis, nam folium arboris, cum sit vivens, est ex genere suo perfectius aliquid, quàm Sol, qui non vivit, cum quo tamen stat, quòd Sol sit simpliciter perfectior folio arboris: Consequenter dicendum est, quòd non possit dari regula universalis, ex qua sciamus, an hoc peccatum in individuo sit gravius altero necne, sed hoc esse definiendum ex complexione omnium eorum, ex quibus aggravari potest vel minui malitia.

Q. 24 Quid præterea circa distinctionem specificam peccatorum sit addendum. R. seqq.

118.

S. 1. Species, in genere, est completa essentia rei, sive, est hoc, quod res secundùm se totam est: hinc distingui specie, est distingui in aliquo

Tom. V.

H

essen-

essentia, quod notabiliter differat, five sit di-
mille aliis : sic homo & brutum distinguuntur
specie, quia distinguuntur in rationali & in-
rationali, quæ notabiliter differunt, & quoniam
primum essentialiter convenit homini, alteri
bruto: ubi è contrà Petrus & Paulus non disti-
guuntur specie, quia in nullo essentiali sic di-
ferunt, nam sunt similes in animali & rationali
quæ sunt tota eorum essentia; numero tam
distinguuntur, quia non sunt unum & idem
mal rationale, sed faciunt numerum, & sunt
duo.

119. §. 1. Perinde est, five quærat, unde pec-
specificentur, five quærat, unde accipiant
am diversitatem specificam, nam specificatur
accipere suam speciem, & sic distingui ab omni
alio, specificare autem est alteri quasi dare suam
speciem, & facere distingui ab omni alio, &
quævis res specificatur intrinsecè per sua præ-
dicata, per quæ intrinsecè constituitur & disti-
guitur, prædicata autem illa dicuntur intrinsecè
specificare rem, quia intrinsecè constituitur
distinguunt: Similiter specificari extrinsecè
respicere & accipere sua prædicata per respectum
ad aliquid, specificare autem extrinsecè, est
respicere, & sic terminando alterius respectum
quasi tribuere sua prædicata, sic visio nigri
visio albi sunt duo actus specie distincti, qui
intrinsecè specificantur per sua prædicata, quæ
sunt actio vitalis, sensatio externa & repræ-
sentatio albi vel nigri; & hæc prædicata intrinsecè
specificant ac distinguunt illas visiones, sed
visio albi extrinsecè specificatur ab objecto albo, quæ
per respectum ad album habet prædicatum

illud, quod sit representatio albi, per quod notabiliter differt à visione nigri, ideoque objectum album extrinsecè specificat illam visionem albi, quia terminando illum respectum facit notabiliter differre à visione nigri, & ita de aliis.

§. 3. Res aliquæ dici possunt distingui specie 110
 Logicâ, Physicâ, Metaphysicâ, Ethicâ vel Theologicâ, si nempe notabiliter differant in aliquo, quod ab illis consideratur: sic ad Logicam spectat considerare prædicabilia vel universalia, hinc animal, brutum, arbor, non distinguuntur hæc specie Logicâ, quia omnia spectant ad primum prædicabile seu genus: E contra animal, homo, rationalis, risibilis, albus; differunt specie Logicâ, quia singula spectant ad diversum prædicabile. *Physica* considerat res secundum entitates, ex quibus à parte rei constant, hinc homo specie physicâ differt à bruto, quia homo includit animam rationalem, brutum irrationalem, quæ secundum entitates suas notabiliter differunt. *Metaphysica* considerat essentias secundum conceptus abstractos supponentes totam essentiam physicam, hinc homo distinguitur specie metaphysicâ à bruto, quia homo in suo conceptu dicit rationale, brutum irrationale. *Ethica* considerat, quid deceat naturam rationalem, hinc quæ notabiliter differunt secundum convenientiam vel disconvenientiam cum natura rationali, differunt specie ethicâ, seu, ut alii vocant, philosophicâ. *Theologica* considerat res secundum hoc, quod habent per respectum ad Deum vel divina, uti an placeant vel displiceant Deo, quomodo præcipiantur vel prohibeantur à Deo, an sint vel non sint materia Sacramenti à Deo in-

rituti &c. hinc si aliqua notabiliter differant
 uno horum, distinguuntur specie theologica
 hz duz species, ethica ac theologica, uno
 mine ab aliquibus vocantur species moralia
 autem non inquiritur in speciem logicam, phi-
 sicam aut metaphysicam actuum, qui sunt pe-
 cata, sed in speciem moralem, & pręcipuę the-
 logicam, seu in malitias notabiliter diversas,
 in ordine ad Confessionem specialiter disti-
 guendas, sive hz malitię infint uni actui, si-
 pluribus; quęritur autem pręcipuę de spec-
 cativo extrinseco, unde nimirum & ex quo po-
 simus colligere, quod uni vel pluribus actibus
 infint malitię specie distinctę & specialiter
 plicandę in Confessione.

221. §. 4. Valde difficile est pro hoc invenire unam
 regulam, quę sit adęquata, id est, quę con-
 niat omni & soli distinctioni specificę, ita
 possimus dicere, ubicunque hęc regula inve-
 nitur, ibi est distinctio specifica peccatorum,
 ubicunque est distinctio specifica peccatorum
 ibi hęc regula invenitur, hinc AA. in diversis
 vias abierunt, nam 1. Aliqui pro regula ponunt
 si peccata mereantur pęnas notabiliter diversa
 tunc distinguuntur specie. 2. Alii cum *Gran.* dicunt
 considerandam esse difformitatem, quam actus
 peccati habet cum recta ratione, & tunc recu-
 rendum esse ad iudicium prudentum. 3. Alii
 cum *Carden. & Bonasperi* d. 2. n. 66. dicunt non
 posse absolutę & universaliter aliunde colligi
 quàm ex communi prudentum sensu & apprehen-
 sione. 4. Alii cum *Haunol.* c. 1. contrav. 6. di-
 cunt inde esse colligendum, si in aliquo sit spe-
 cialis ratio, cur prohibeatur: quod ut depre-
 hendatur

hendas, compara duo peccata inter se, v. g. furtum 100. ducatorum & furtum unius ducati, item furtum & homicidium, & quære ex te, si peccatum, quod ex illis duobus est gravius, esset licitum, foretne etiam alterum licitum? nempe, si furtum 100. ducatorum foret licitum, foretne etiam licitum furtum unius ducati? si homicidium esset licitum, foretne etiam furtum licitum? si affirmas, non distinguuntur specie, quia non supererit ratio prohibendi: si negas, distinguuntur specie, quia adhuc erit ratio specialis illud prohibendi. 5. Alii cum *Palav. d. 11. q. 1. a. 1. n. 5.*, cui ex parte consentit *Esparfa*, dicunt colligendum esse ex diversis dictaminibus conscientiz, quibus peccata opponuntur. 6. Alii cum *Valent. Becano, Bonas. Rhod. d. 1. q. 1. f. 2.*, si opponantur diversis specie virtutibus, aut saltem si habeant diversum modum oppositionis ad eandem virtutem. 7. Alii cum *S. Th. 1. 2. q. 72. a. 1.*, Thomistis & *Amico d. 18.* dicunt colligendum esse ex objecto, fine, circumstantiis & modo tendendi. 8. Alii cum *Scoto, Vasq Laym Castrop. Platel.*, ex diversitate legum seu præceptorum, quibus peccata opponuntur.

§. 5. Ex hoc, quod aliqua peccata mereantur 122.
etiam apud Deum pœnas notabiliter inæquales, non est certum signum, quod distinguantur specie, quia pœna debita furto centies mille ducatorum est notabiliter major, quàm pœna debita furto unius ducati, sicuti centum millia sunt notabiliter plùs, quàm unum, & tamen non est certum, quod ista duo peccata distinguantur specie, imò sententia opposita est longè communior. Similiter ex hoc, quod duo peccata

mereantur poenam æqualem, non sequitur
 ejusdem speciei, quia possunt duo peccata
 specie diversa esse æqualia in malitia, & consequenter
 mereri æqualem poenam, uti constat ex
 actis n. 117. Denique ex poenis malè inquiritur
 specifica distinctio, nam prius est species peccati,
 quàm respectus ad poenam, neque opus
 præcognosci poenam, ut incurratur malitia,
 ergo ex respectu ad poenam non rectè colligitur
 species.

123. §. 6. Ubi inveniuntur notabiliter diverse
 disconvenientiæ cum natura rationali, ibi sunt
 malitiæ specie distinctæ, & consequenter malitiæ
 quæ differunt specie ethicâ, etiam differunt
 specie Theologicâ, hæc tamen regula non est
 æquata. *Ratio 1. partis est*, quia malitia prohibetur
 à Deo, secundum disconvenientiam, quæ
 habet cum natura rationali, quæ exigit hoc
 illo modo prohiberi, prout in se major est
 minor, natura enim rationalis est participans
 quædam rationis divinæ, cui respondet lux
 eterna Dei, ergo ubi sunt malitiæ specie ethicâ
 distinctæ, rectè inferimus esse malitiæ specie Theologicâ
 distinctas. *Pars altera, quod regula illa non
 sit adæquata, patet*, quia non conveniunt peccata
 ideo malis, quia prohibita sunt, dantur enim
 peccata specie distincta, quamvis de se non discon-
 veniant naturæ rationali, uti sunt labor sabbati
 die festo, comestio carnis die Veneris &c.

124. §. 7. Malè remittitur ad nudum iudicium
 prudentum pro scienda distinctioe speciei,
 quia prudentes ipsi dubitant, an in hoc vel
 actu sit multiplex malitia, nec tamen hi
 debent remittere ad alios prudentes, sed
 debent remittere ad alios prudentes, sed

regulas seu fundamenta, unde debeat judicari, quod in fit vel non in fit alia malitia specifica. Nec juvat, quod dicit Bonæ-spei, quod iudicium prudentium habeat suum fundamentum in fine legum moralium, nam hinc sequetur, quod ex fine legum debeat ultimò peti differentia specifica, atque ita hæc sententia relabatur in illam, de qua dicemus à n. 130. ; manetque explicandum, quandonam lex vel finis legis cæseri debeat notabiliter diversus.

§. 8. Ubi in peccatis reperitur ratio prohibendi notabiliter diversa, ibi sunt malitiæ speciei diversæ, & viceversâ, ubi sunt malitiæ speciei diversæ, ibi etiam reperitur diversa ratio prohibendi. *Probat*, quia ubi sunt tales diversæ rationes prohibendi, ibi etiam sunt, vel diversæ disconvenientiæ cum natura rationali, vel saltem diversæ leges propter diversam illam rationem prohibentes actum, ex utroque autem capite rectè infertur diversa specie malitia, ut constat, partim ex dictis n. 123., partim ex dicendis n. 129.; Hæc tamen regula, prout eam explicat *Hann.* relatus n. 121. non est adæquata, nam multa distinguuntur specie, in quibus secundum explicationem ipsius non videtur esse talis diversa ratio prohibendi, nam si liceret fornicatio cum consanguinea, secundum principia ipsius etiam liceret cum non consanguinea; si liceret pollutio, etiam liceret delectatio carnalis; si liceret desiderium turpe, etiam liceret delectatio morosa; si liceret per contumeliam imminuere famam præsentis, etiam liceret per detractionem imminuere famam absentis; si liceret rapere, etiam liceret furari; si liceret furtum

mortale, etiam liceret veniale &c. & tamen omnia hæc peccata specie inter se distinguuntur. Quod si aliter velit applicari regulam illam, fingendo nempe unum peccatum esse impossibile & tum videndo, an adhuc esset ratio prohibendi alterum, jam minus valebit regula, nam si furtum duorum ducatorum esset impossibile adhuc esset prorsus eadem ratio, quæ nunc est prohibendi furtum unius ducati, & tamen, si eundem ipsam, furtum duorum & unius ducati non differunt specie. Licet autem regula explicetur, prout initio exposuimus, sicque videtur esse adæquata, tamen per eam necdum scimus, quandonam & unde colligi debeat, quod in his v. illis sit diversa ratio prohibendi, præsertim quoad illa, quæ ratione suâ non sunt mortalia, sed tantummodo, quia prohibita sunt, unde necessarium est inquirere in aliam ulteriorem regulam.

126. §. 9. Peccata illa differunt specie, quæ sunt contra dictamina specie diversa, & viceversa quæ peccata sunt contra dictamina specie diversa, etiam differunt specie, uti patet, quia illa dictamina proxime participant moralitatem obiectivam, & refundunt moralitatem formalem in actus, quos imperant vel dirigunt: sed remanet quaestio, quandonam dictamina debeant dici specie diversa, hinc sola hæc regula non sufficit, servit tamen ad hoc, ut sciamus peccata sic esse confitenda, sicuti fuerunt dictamina, quando committebantur, tum enim est contracta talis malitia, qualis cognoscebatur, nec postea respectu ejusdem actus immutari potest.

127. §. 10. Si actus unus vel plures habeant oppositionem

fictionem cum diversis specie virtutibus, rectè arguimus esse in actibus vel actu illo unico diversas specie malitias, hæc tamen regula non est adæquata. Pars 1. explicatur, nam furtum rei sacræ est unus actus, qui habet oppositionem cum virtute iustitiæ, in quantum est violatio juris alieni; & cum virtute religionis, in quantum est violatio rei sacræ, hinc rectè arguimus in eo peccato esse duas specie malitias, nempe injustitiæ & sacrilegii. Ratio autem est, quia honestas virtutis est maxime conformis naturæ rationali, contra quam Deus prohibet agi per actum illi oppositum, ergo per talem actum contra eam agere, est agere difformiter à natura rationali & lege Dei, ergo ubi sic agitur contra diversam honestatem hujus & illius virtutis, est diversa difformitas à natura rationali & lege Dei, adeoque distincta specie malitia. Dixi, per actum oppositum, sive, qui fit contra honestatem virtutis, nam si fit tantum præter virtutem, uti omissio Missæ dis feriali, quæ tantum est contra consilium, & non est contra sed tantum præter virtutem religionis, quæ non obligat tum, sed tantum consult, & per omissionem præteritur, ex tali neglectu virtutis non refunditur malitia peccati, uti patet. Pars altera, quod hæc regula non sit adæquata, etiam probatur, quia dantur peccata specie distincta, quæ opponuntur eidem virtuti, uti avaritia & prodigalitas liberalitati. Si dicas, opponi diverso modo, avaritiam per defectum, & prodigalitem per excessum, contra est, ergo non habetur præcisè ex oppositione ad diversas virtutes, nam illi ipsi duo diversi modi sunt circa eandem virtutem: deinde quamvis

modus sit diversus, hoc tamen est impertinens ad virtutem, nam eidem justitiæ eodem modo quantum ad justitiam pertinet, opponitur detestatio & judicium temerarium; item eidem caritati per excessum opponuntur desiderium morosa & delectatio circa pollutionem, item incontinentia & bestialitas; similiter eidem Charitati per defectum opponuntur mortale & veniale, tamen omnia illa peccata specie distinguuntur. Denique æquè obscurum manet, quando nempe li modi oppositionum debeant dici vel non dici notabiliter diversi, ergo.

128. §. 11. Si objectum vel modus tendendi ad peccaminosi sit notabiliter diversus in genere moris, rectè colligimus malitiam specie diversam inesse actui: & vice versâ, si malitia specie diversa in sit actui, hoc erit vel ratione objecti vel ratione modi tendendi notabiliter diversum in genere moris, adeoque hæc est una adæquata regula ad dignoscendam diversitatem specierum malitiarum. Pars 1. probatur, quia, improprie si objectum in genere moris sit notabiliter diversum, moralitas objectiva erit notabiliter diversa, ad hanc autem terminabitur actus adeoque in actum refundetur moralitas formalis notabiliter diversa & distinctæ speciei: unde si modus tendendi sit notabiliter diversus in genere moris, intrinsicè specificabit actum ratione malitiæ notabiliter diversæ in genere moris. Ratio utriusque à priori est, quia omnis actus vitalis est essentialis tendentis in objectum, & modus, quo actus in objectum tendit, etiam est essentialis actui, ut ex philosophia suppono, ergo sicuti omnis actus physicè spectatur

specificatur ab objecto & modo tendendi physice considerato, ita omnis actus in genere moris spectatus specificabitur ab objecto & modo tendendi in genere moris considerato. Pars altera etiam probatur, quia ubicunque in actu uno vel pluribus sunt diversæ speciei malitiæ, aut objecta sunt notabiliter diversa, à quibus diversæ malitiæ refundantur, aut si objecta non sint notabiliter diversa, diversitas specifica non potest aliunde haberi, quàm ex modo tendendi, quia quidquid præter modum tendendi specificat actum in genere moris, hoc constituit objectum in genere moris, sive illud se teneat ex parte peccantis, sive ex parte illius, contra quem peccatur, sive ex parte rei, circa quam peccatur, sive sit finis peccantis aut alia circumstantia objecti, sive sit etiam lex positiva vel diversus modus cognoscendi, cui substat objectum, hæc enim omnia faciunt objectum respectu operantis esse diversum in genere moris, communis enim & certa sententia est, inquit *Amicus* d. 14. n. 120., quòd ex nulla planè circumstantia, nequidem ex ipsamet intentione actus, possit refundi moralitas formalis in ratione virtutis vel vitii, nisi talis circumstantia præcognoscatur, quia quod non objicitur intellectui, nec objicitur vel imputari potest voluntati, adeoque objectum prout huic vel illi cognitioni substat, erit notabiliter diversum in genere moris, atque ita convenienter dici possit, quòd objectum sit specificativum extrinsecum adæquatum respectu omnium peccatorum speciei distinctorum, cur autem dicam specificationem partialiter sumi à modo tendendi, ratio hæc est, quia multi do-

genæ

cent duo peccata, v. g. duo desideria circa idem
 objectum carnis, eodem modo & cum iisdem
 circumstantiis representatum dari posse, quo-
 rum unum sit mortale alterum veniale, prae-
 ratione consensûs pleni aut semipleni ex parte
 modi diversi tendendi, quem habet voluntas
 quamvis ex parte intellectûs sit eadem profusa
 advertentia ad malitiam; quam sententiam pro-
 nunc admitto, in hac autem assignari non potest
 ullum specificativum diversum ex parte objecti
 ergo peccari debet ex modo, quo se applicat volun-
 tas vel tendit in objectum.

129. *Obi* Peccatum mortale & veniale, si sit
 circa eandem materiam, non distinguuntur spe-
 cie, ergo propter hoc male recurritur ad ma-
 dum tendendi, adeoque specificativum ad
 quatum malitiae erit solum objectum. Ita Dico-
 De poenit. d. 9. n. 173. Herinx d. 5. n. 44. R. de
 controv. 6. & alii. R. Non distinguuntur specie
 physicâ, transeat; morali, & quidem theologica
 n., Ratio est, quia imprimis differunt notabiliter
 in ratione offensae & displicentiae respectu
 Dei, nam mortale est simpliciter offensa, ita dis-
 splicens Deo, ut tollat amicitiam, & sit punibile
 poenâ aeternâ; veniale autem est tantum secun-
 dum quid offensa, nec ita displicet Deo, ut tollat
 amicitiam, nec ratione suâ puniri potest poenâ
 aeternâ: Deinde notabiliter differunt in ordine
 ad Sacramenta, nam mortale est materia neces-
 saria Poenitentiae, veniale est libera; mortale im-
 pedit gratiam, quae est effectus Sacramenti, ve-
 niale non impedit &c., ergo differunt specie
 theologica.

130. §. 12. Ubi agitur contra leges formaliter di-
 versas

verfas, ibi sunt plures specie malitiæ; & E contra ubi sunt plures specie malitiæ, ibi agitur contra leges formaliter diverfas, adeoque hæc est altera regula adæquata pro dignoscenda diverfa specie malitiarum. *Pars 1.* probatur, quia malitia actûs, ex essentia sua, est tendentia in legem, contra quam ponitur, & cui actus malus est difformis, ergo ubi sunt leges formaliter diverfæ, erunt difformitates ad legem notabiliter diverfæ, adeoque malitiæ specie distinctæ. *Pars altera* etiam probatur, quia diverfæ illæ species, vel sunt malæ, quia sunt prohibitæ, vel ex se intrinsecè sunt malæ; si sint malæ, quia prohibitæ, patet esse contra leges formaliter diverfas, ubi enim prohibentur plures specie malitiæ, sunt leges formaliter diverfæ, ut statim dicetur: si ex se intrinsecè sunt malæ, adhuc sunt contra legem naturæ & Dei æternam, quæ lex virtualiter est tam multiplex specie, quàm multiplex specie est malitia illa intrinsecæ; & universaliter omnis malitia, sive gravis sive levis, sive sit talis intrinsecè sive tantùm ratione prohibitionis, semper est contra legem Dei æternam, quæ dat vim obligandi, & quasi informat singulas alias leges, hinc lex æterna est toties virtualiter diverfa, quoties informat leges humanas formaliter diverfas.

Obji. Consensus plenus & semiplenus in ob- 131.
jectum turpe sunt peccata specie distincta, secundùm dicta n. 129., cum unum sit mortale alterum veniale, sed sunt contra eandem formaliter legem, non moechaberis, quæ ex eodem motivo castitatis prohibet utrumque, ergo possunt duo peccata specie distincta esse contra eandem forma-

formaliter legem. R. n. min. Lex enim natura
 & lex æterna Dei, itemque lex illa positiva, & pro
 mœchaberis, est virtualiter multiplex, & pro
 respicit consensum semiplenum, qui intrinsicè
 venialiter tantùm est malus, adeoque exigit tan
 tùm leviter prohiberi, differt specie formali
 ratione legis à seipsa, prout respicit consensum
 plenum; qui intrinsicè mortaliter malus est, &
 exigit prohiberi graviter. *Nec obstat*, quòd
 illa sit una realiter, Nam etiam omnipotentis
 sapientia in Deo, item animal & rationale in
 tro sunt realiter una res, & tamen loquendo
 sensu formali distinguuntur specie, propter
 spectus ad connotata vel effectus notabiliter
 versos: unde universaliter dicere solent Phi
 losophi, quòd ea, quæ differunt notabiliter, di
 rant specie, ideoque si realiter distinguantur
 differant specie reali, si realiter sint idem, di
 rant specie formali tantùm, quod hinc sufficit
 habendam legem formaliter diversam, si
 qua adsint, de quibus dicitur à n. 132. Ad
 quòd lex in actu primo proximo obligativa
 cludat promulgationem, promulgatio autem
 legis naturæ vel legis æternæ Dei est dictamen
 quo conscientia dicit hoc vel illud dissonantem
 natura rationali vel lege æterna Dei, tale ve
 dictamen semper est aliud, quando malitia ob
 jectiva est alia specie, ergo ubi malitia ob
 jectiva est specie reali diversa, etiam lex ut obligativa
 in actu primo proximo erit specie reali saltem
 inadæquatè diversa, quod iterum hinc sufficit

132. Q. 25. Quando nam leges censentur ita diverse
 ut aliam specie malitiam in actum refundant. R.

§. 1. Leges possunt esse diversæ, vel materiæ

ter vel formaliter : Tunc sunt materialiter diversæ , quando secundum entitates suas sunt plures & distinctæ , v. g. quia una est naturalis, alia positiva ; una à Deo , alia ab homine ; una uno , alia alio tempore lata. Tunc sunt formaliter , seu in ratione legis diversæ , quando una affert diversam ab alia vim obligativam , obligatio enim est quasi forma seu anima legis : Tunc autem una censetur afferre diversam ab alia vim obligativam , quando versantur , vel circa materias notabiliter diversas , vel circa eandem quidem materiam , sed ex diversis motivis formalibus ; vel si materia & etiam motivum sit idem , quando aliunde constat , quod legislator velit afferre diversam vim obligativam , uti jam declarabitur.

1. Ecclesia ex motivo temperantiæ præcipit 133
 jejunium in quatuor temporibus , item in quadragesima , item in quibusdam vigiliis SS. ; unde si vigilia S. Matthiæ incidat in quatuor tempora quadragesimæ , sunt tres leges jejunii , ab Ecclesia latæ pro eadem die , & totidem leges Dei , quæ assistunt & velut informant illas leges Ecclesiæ , attamen omnes illæ leges sunt tantum materialiter diversæ , & formaliter una , quia est una materia , idem motivum temperantiæ , nec scimus intendi diversam vim obligativam , hinc qui tunc comedit carnes , satisfacit in Confessione dicendo , semel comedi carnes die jejunii. Et simili modo est loquendum de plurimis aliis legibus , quæ idem prohibent ex eodem motivo , sic enim homicidium prohibetur lege naturæ , lege æternâ , lege positivâ divinâ & humanâ , est tamen homicidium unicum specie peccatum ,
 quamvis

quamvis contra tot leges, quæ materialiter tunc sunt plures.

134. 1. Ecclesia in die festo præcipit beneficiato dire Missam & legere Horas, quarum legum tivum est idem Dei cultus, quia tamen illæ teriz sunt ita notabiliter diversæ, rectè colligimus esse leges formaliter diversas: hinc si beneficiatus die festo omittat Missam & Horas, satisfacit dicendo, semel neglexi colere festum, sed addere debet, neglexi colere, tendo Missam & Horas. Si dicas, committis siosum circulum, nam ideo leges præcipientes v. g. Missam & Horas, dicuntur esse formaliter diversæ, quia materiæ sunt in genere moris notabiliter diversæ, & ideo materiæ dicuntur in genere moris notabiliter diversæ, quia leges sunt formaliter diversæ. *℞.* Vel materiæ habent, quòd sint notabiliter diversæ in genere moris, ut sunt materiæ intrinsecè malæ, quæ natura sua habent diversas inhonestates obiectivas; vel si ex se non habeant, saltem habent de, quia legislator vult ad illas esse diversam obligativam, cuius suæ voluntatis aliam rationem priorem habebit, & aliquando poterit diversa aptitudo, quam habent istæ materiæ fines ab eo intentos.

135. 3. Si jejunium ab Ecclesia præceptum ei mihi præcipiatur à Superiore ex motivo obedientiæ servandum, item à Confessario imponatur pro pœnitentiæ sacramentali, & ego præter ea illud voverim, sunt 4. quasi leges formaliter diversæ, 1. Ecclesiæ ex motivo temperantiæ Superioris ex motivo obedientiæ. 3. Confessarii ex motivo pœnitentiæ. 4. Voti ex motivo

religionis; hinc si transgrediar per actum physice unum, contraho quatuor specie malitias, nec satisfacio confitendo, semel transgressus sum jejunium, ad quod graviter obligabar, sed addere debeo, ad quod obligabar ex lege Ecclesie, ex precepto Superioris, ex mandato Confessarii, & ex voto.

4. Si lex eundem laborem edificandi propugnaculi ex eodem motivo defendendæ patriæ præcipiat viris sub gravi obligatione & pœna, mulieribus autem sub levi obligatione & pœna, sunt duæ formaliter leges, loquendo conformiter ad dicta n. 129., non ratione materiæ vel motivi, quæ sunt eadem, sed tantum quia legislator manifestat se velle asserre aliam his, aliam illis vim obligativam; & universaliter verum est, quod leges aliquæ, & maxime præcepta respectu personarum particularium lata, possint esse vel non esse formaliter diversa, secundum intentionem, quam præcipiens habet, adferendi hanc vel illam vim obligativam, sive materiæ sint similes sive diversæ; sic si parens filio suo hodie imperet studium, cras orationem per horam, semper sub gravi præcepto, quamvis materiæ sint notabiliter diversæ, tamen neglectus studii non distinguetur specie à neglectu orationis, hinc satisfaciet dicendo, bis sui graviter inobediens parenti, uti cum communiore tenet *Sanch. in Decal. l. 4 c. 11. n. 25.* Et idem est ordinariè in voto, quod est quasi lex particularis, quam quis sibi imponit, si enim quis frangat votum jejunii & aliud votum orandi rosarium, sunt duo peccata solo numero distincta, & satisfacit dicendo, bis fregi grave votum.

136.

137. §. 2. Motivum legis, aliud dicitur intrinsecum, aliud extrinsecum: Intrinsecum, est honestas virtutis vel inhonestas vitii, ad quam virtutem vel vitium ex se aut ex circumstantiis tinet hoc, quod præcipitur vel prohibetur, lex una præcipit jejunium, altera prohibet ebriationem, honestas temperantiæ, quæ est jejunio præcepto, & inhonestas intemperantiæ, quæ est in ebriatione prohibita, sunt motiva intrinsecum utriusque legis. Motivum extrinsecum est, quod advenit à voluntate legislatoris, qui posset præcipere jejunium, v. g. ut conservetur castitas. Debet autem motivum illud intrinsecum aliquo modo, vel ex natura sua, vel ex circumstantiis esse connexum, seu potest deducere ad alterum saltem perfectius obiectum, ita ut unum sit vel ut medium, alterum finis, alioquin non erit referibile ad talem virtutem. Porro quodcumque aliud non continetur in virtute vel circumstantiis legum, item quod non est in dubio, an aliquid præcipiatur aut prohibeatur ex alio, præterquam ex motivo intrinsecum, præsumi debet, quod fiat ex motivo extrinsecum intrinsecum, quia hoc est frequentius & naturalius: Si autem legislator exprimat aliud in ferendam legem motum esse etiam ex alio motivo extrinsecum, ita tamen, ut non ideo observari ex eo motivo, aut poni in virtute talis virtutis, non ideo formaliter multiplicatur lex, hinc quando Ecclesia præcipit jejunium in vigilia S. Matthiæ occurrente in quadragesima, quamvis fortè moveatur etiam extrinsecum motivo religionis, nempe ut honoretur S. Matthiæ, tamen rectè judicamus manere unam legem

cum lege jejunii quadragesimalis de jejunio observando ex motivo solius temperantiae, quia meas illa alia Ecclesiae nobis nota non est, nec ulli significavit se velle observari ex motivo religionis.

§. 3. Si lex non habeat aliud motivum intrinsecum, rectè colligimus intendi, ut observetur ex motivo extrinseco, & tunc, si non observetur, refundetur in actum malitia huic motivo extrinseco opposita, v. g. Ecclesia prohibet servilem laborem die festo, scimus autem nullum esse motivum intrinsecum, propter quod labor de se honestus prohibeatur, hinc rectè colligimus prohiberi ex fine extrinseco diem festum colendi, qui cultus cum spectet ad virtutem religionis, qui tunc laborat, peccat contra virtutem religionis. E contra si lex habeat aliud motivum intrinsecum, & constet legislatorem simul intendere, ut lex impleatur etiam ex alio motivo extrinseco, v. g. si lex obedientiae prohibeat sub mortali, ne quis Religiosus per fenestras in plateam prospiciat, expressè etiam ex eo motivo, ut sic consulatur castitati Religiosorum, quamvis aliqui dixerint talem rem præceptam vel prohibitam non poni in specie alterius virtutis, ex cujus motivo lex ponitur, idèoque talem aspectum, si fiat, quando scitur nullum esse periculum castitatis, non fore contra castitatem, sed tantum contra obedientiam, tamen oppositum diximus cum communi l. 1. à n. 624, ubi plura huc spectantia videri possunt. Imò docet Oviedo controv. 1. n. 26., si Superior mihi imperaret jejunium ex solo motivo temperantiae, & non obedientiae observandum, si obser-

varem, etiam ideo, quia præceptum est, me quidem fore temperantem & obedientem, si autem non observarem, me fore intemperantem, & non inobedientem, quia hoc jejunium fit præ illud præceptum materia necessaria temperantiz, & fit materia apta obedientiz, sed non necessaria; aliud enim est objectum pertinere ad hanc virtutem, aliud esse materiam necessariam hujus virtutis, quæ enim sunt de consuetudine uti est jejunium die non præcepto, spectant quidem ad virtutem temperantiz vel aliam, non tamen sunt materia necessaria; & ita dicit Origenes nullum de facto esse præceptum in Ecclesia, impositum intuitu obedientiz, sed ex alio motivo intrinseco vel extrinseco.

139. Q. 26. Quid hic præterea sit notandum circa distinctionem specificam peccatorum commissionis & omissionis. R. seqq. Quid sit peccatum commissionis & omissionis, dictum est n. 7., si autem commissio & ommissio sint circa diversa, uti furtum & ommissio Missæ die festo, certum est distinguere specie morali: E contra si sint circa eandem virtutem & objectum, non est ita certum, nam possunt differre specie, Caj. Alv. alique cum Gratiano d. 3. n. 166., sed plerique docent distinguere specie, ita ut multi, teste Oviedo controvers. 5. n. 1. dicant oppositum esse aperte falsum: necesse autem est id examinare, ut sciamus, quæ ratio ejusmodi peccata secundum speciem suam sit in Confessione explicanda.

140. §. 1. Aliqua peccata commissionis & omissionis, etiam si sint circa eandem virtutem & objectum, distinguuntur specie, nam odium & non amor Dei, item hæresis & ignorantia respectu ejusdem

ejusdem articuli, sunt peccata commissionis & omissionis circa eandem virtutem & objectum, hæc autem distinguuntur specie, quia diversa est inhonestas & notabiliter major difformitas à natura rationali, positivè odisse Deum, volendo ei malum, & purè omittere amorem illius præceptum; Item positivè negare mysterium Trinitatis per hæresin, & purè non credere, vel non addiscere, uti rectè probat *Dicast. de Pœn. d. 9. à n. 396.*; Item longè major est inhonestas positivè jugulare hominem, & permitttere emori fame: quod etiam à posteriori colligitur, nam si non differrent specie, non esset opus illa speciatim explicare in Confessione, quod licèt concedant *Arav. Montesin. & alii*, tamen *Gonet* meritò dicit hoc non esse tutum, unde ipse putat ideo debere speciatim explicari, quia quamvis non sint distinctæ species, tamen etiam non sunt tantùm circumstantiæ aggravantes, sed sunt partes diversæ integrantes unam speciem, uti innuit *S. Th. 2. 2. q. 79. a. 3. O.*, ex odio enim & non amore Dei conflatur una species, quæ est unum specie essentiali peccatum contra charitatem Deo debitam; & similiter loquitur in aliis materiis. *Contrà* est, duæ illæ partes integrantes, si comparentur inter se, vel distinguuntur specie morali vel non; si distinguuntur, sunt speciatim confitendæ; si non distinguuntur, ergo nec distinguuntur rapina & furtum, aut furtum & detractio, pariter enim dicam esse tantùm partes integrantes, quæ consent unam speciem essentialem injustitiæ, & ita de aliis innumeris peccatis in eadem specie subalterna, quæ tamen

certum est distingui specie infimâ, & in Confessione esse speciatim explicanda.

141. *Obji.* 1. *S. Thom.* 1. 2. q. 72. a. 6. expressè docet commissionem & omissionem non differre formaliter specie. Quod *Conf.* celebri illo effat *S. Ambrosii*, *si non pavisti, occidisti*, id est, si non pavisti esurientem, quando id facere tenebatur moraliter loquendo eum occidisti, ergo non pascere & occidere sunt ejusdem speciei. *Re.* *Thom.* 2. 2. q. 79. a. 2. 3. & 4. expressè docet peccatum transgressionis, id est, commissionis, esse speciale peccatum, distinctum à peccato omissionis: ut ergo hæc loca concilientur, dicendum est, quòd in priore loco velit non differre specie quando præceptum affirmativum & negativum materialiter tantùm differunt, secundùm dicendum n. 144., & ideo ibi expressè addit, quando procedunt ex eodem motivo & ad eundem finem, utiturque exemplo avari, qui furatur non dat, quæ debet: In posteriore autem loco vult distingui specie, quando nempe præceptum negativum & affirmativum sunt formaliter diversa, qualia sunt in casibus n. 140. relatis, id quæ hic utitur exemplo, si quis contra præceptum affirmativum imperans honorari paratus, omittat honorare, cum deberet, & contra præceptum negativum prohibens inhonorat inferat eis contumeliam aut injuriam, quæ potest distingui specie. *Ad Conf. dist.*, si non pavisti, occidisti, æquivalenter, quantum ad effectum physicum, qui est mors, c., moraliter, quantum ad eandem specie malitiam, n.

142. *Obji.* 2. Si explodam in hoc, quod video, occidam hominem, est peccatum ejusdem specie

ciei, sive sciam sive culpabiliter ignorem esse hominem, ergo etiam est ejusdem speciei, sive sciam & discredam, sive culpabiliter ignorem & non credam mysterium fidei. R. n. conseq., quia utraque occisio semper est peccatum commissionis, sive causetur ex scientia, sive ex ignorantia culpabili, quia per utramque occisio talis fit voluntaria, quod sufficit ad idem homicidium: E contra positivè discredere est peccatum commissionis habens longè aliam inhonestatem ab illo, quod est omittere credere, vel non discere mysteria, quod est peccatum solius omissionis, ergo non est paritas.

Inst. Ergo saltem error in fide, qui causatur ab ignorantia culpabili, erit ejusdem speciei cum errore, qui fit ex scientia, & est propriè dicta hæresis. R. Transeat, quia non facit ad hanc rem, cum utrobique sit commissio: Sequelam autem concedunt *Sot.* & alii multi: Negant *Vasq.* & alii cum *Dicast.* à n. 400., nam quamvis peccatum, quod causatur ex ignorantia & ex scientia, sit ejusdem speciei, tamen in casu allato non causatur idem peccatum, quia hæresis prærequirit scientiam, cum debeat esse error cum pertinacia, quicumque autem alius error non prærequirit scientiam, ergo non est idem peccatum, quod hic causatur ex scientia & ex ignorantia. Vide *Dicast.* suprà.

§. 2. Alique peccata commissionis & omissionis nequidem numero distinguuntur, uti rectè *Suar.* d. 3. s. 1., nam studium, propter quod omitteretur Missa die festo, est peccatum commissionis contra præceptum negativum prohibens poni impedimentum Missæ præceptæ, uti probatur

bitur l. 6. p. 2. à n. 942. (ubi etiam dicitur, quod id, quod est ejusmodi causa peccati, vel concomitaater habet ad illud, etiam sine necessitate confitendum) omissio autem illius Missæ est peccatum omissionis contra præceptum affirmativum audiendi Missam; Item furtum est peccatum commissionis contra præceptum negativum non furandi, omissio autem restitutionis est peccatum omissionis contra præceptum affirmativum reddendi ablatum, ut sic reparatur æqualitas jurium, sed hæc peccata nequidem numero distinguuntur, ergo. *Prob. minus* quia tale studium non habet aliam malitiam nisi quam habet omissio Missæ; Item omissio restitutionis etiam habet solam malitiam furti quod continuatur, ergo hæc peccata nequidem numero distinguuntur: quod etiam à posteriori colligitur, nam si esset duo numero peccata qui omisisset Missam, deberet in Confessione dicere, cur & quid fecisset tempore Missæ; Item qui furatus esset, & per tres dies retinisset, deberet etiam hanc retentionem specialiter explicare, quorum utrumque est contra praxin confitentium.

145. *Obji.* Præceptum negativum obligans semper pro semper est formaliter diversum ab affirmativo non obligante pro semper, ergo commissio & omissio semper sunt contra præcepta formaliter diversa, ergo semper distinguuntur specie. *R. n. antec.* In casibus n. 140. relatis præcepta negativa & affirmativa sunt formaliter diversa, quia est alius finis prohibendi unum objectum & imperandi alterum, estque etiam longè alia inhonestas in transgressione unius quàm alterius.

rius: in casibus n. 144. allatis præcepta negativa & affirmativa differunt materialiter tantùm, quia est idem finis & eadem ratio prohibendi unum & imperandi alterum, ideoque etiam in transgressione eorum non occurrit diversa inhonestas, propter ea enim prohibetur tale studium, quia intenditur honestas Missæ, quæ etiam intenditur per præceptum imperans Missam, nec est alia malitia in studio, nisi quia impedit Missam: Similiter ideo imperatur restitutio, ne continuetur furtum, nec est alia malitia in omissione restitutionis, nisi quia esset continuatum furtum, ergo talia præcepta sunt tantùm materialiter diversa.

Inst. 1. Si tale studium tantùm habeat malitiam omissionis Missæ, ergo dici debet peccatum omissionis, quia tale dici debet peccatum, qualis est malitia, sed malitia est omissionis, ergo & peccatum. *R. n. seq. & maj. probationis*, alioquin peccatum externum deberet dici internum, quia malitia ejus est interna: itaque denominatio commissionis etiam sumi potest ab oppositione immediata cum præcepto negativo, quale est, *non pones impedimentum Missæ tibi præceptæ.*

Inst. 2. Talis est malitia formalis, qualis est objectiva, sed malitia objectiva est omissionis, ergo & malitia formalis. *R. n. maj.*, alioquin malitia formalis actus interni, v. g. voluntatis furandi, esset externa, quia malitia objectiva est externa, uti rectè *Rhodes d. 1. q. 2. s. 2. §. 2.*

Inst. 3. Actus ille, est peccatum per omissionem ultimò constitutum, ergo absolutè dici debet peccatum omissionis, quamvis dici possit

actus commissionis, ita *Gonet* n. 139. R. n. con-
seq., dicitur enim commissio, quia habet oppo-
sitionem cum præcepto negativo.

Inst. 4. Frustra ibi fingitur præceptum negati-
vum distinctum, quia posito solo præcepto affir-
mativo Missæ, si ponamus non dari illud negati-
vum, adhuc peccabitur contra præceptum affir-
mativum Missæ, si studeatur tempore Missæ, et-
go. R. Si per conceptum excludas præceptum
negativum prohibens semper pro semper non
poni impedimentum objecto præcepto, con-
cedo non peccandum contra illud; si autem sup-
ponatur illud esse, uti reipsa est, & necessariò se-
quitur ex præcepto affirmativo, peccatur contra
illud, & etiam contra affirmativum: sunt autem
distincta præcepta, quia affirmativum est posi-
tivum, de re non necessaria; negativum est ne-
turale de re necessariò mala, semper enim est in-
trinsecè malum ponere impedimentum actioni
præceptæ, tempore illo, quo est obligatio illam
ponendi. Quod *Conf.*, nam omnes fateri debent,
quòd in eiusmodi præceptis affirmativis fun-
dantur negativa, ergo.

Regulas hætenus traditas pro dignoscendo
specifica distinctione peccatorum applicabimus
ad praxin l. 6. p. 1. quando de Confessione, ubi
percurrendo præcepta Decalogi & Ecclesiæ
item alia genera peccatorum. ostendemus, quid
necessariò debeat vel non debeat in Confessione
exprimi.